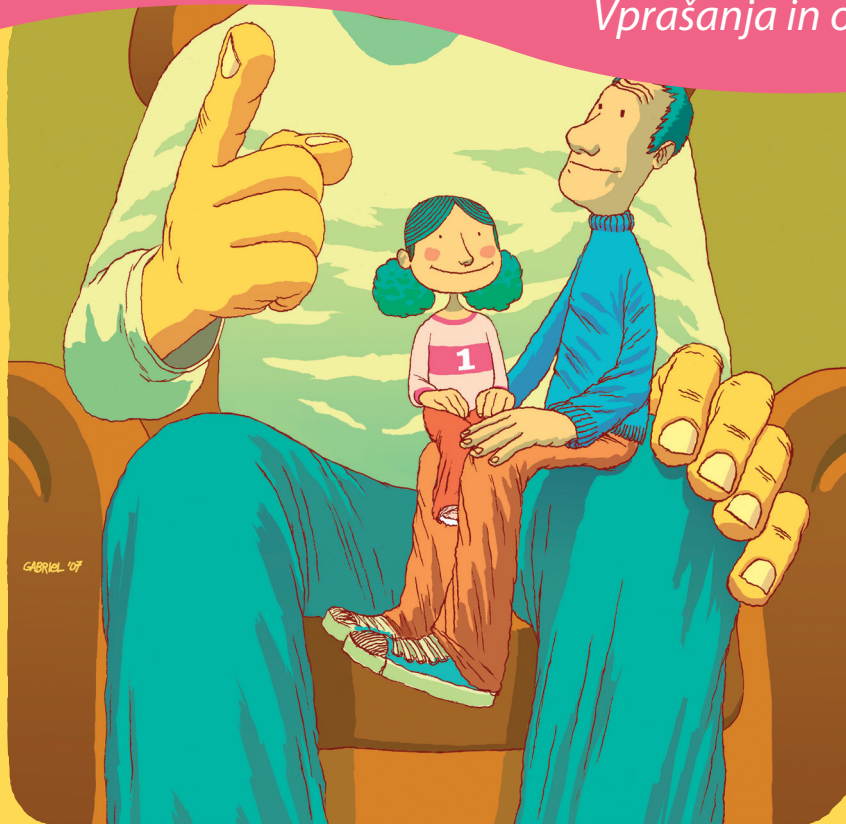

Odprava telesnega kaznovanja otrok

Vprašanja in odgovori

GRADIMO EVROPO ZA OTROKE IN Z NJIMI

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

Odprava telesnega kaznovanja otrok

Vprašanja in odgovori

Gradimo Evropo za otroke in z njimi

www.coe.int/children

Vsebina

Angleška izdaja

Abolishing corporal punishment of children

Questions and answers

ISBN 978-92-871-6310-3

Francoska izdaja

L'abolition des châtiments corporels des enfants

Questions et réponses

ISBN 978-92-871-6309-7

Uradni različici tega besedila sta v angleškem in francoskem jeziku.

Publikacijo je podprla Vlada Republike Finske.

Oblikovanje naslovnice: Studio za grafično oblikovanje Sveta Evrope

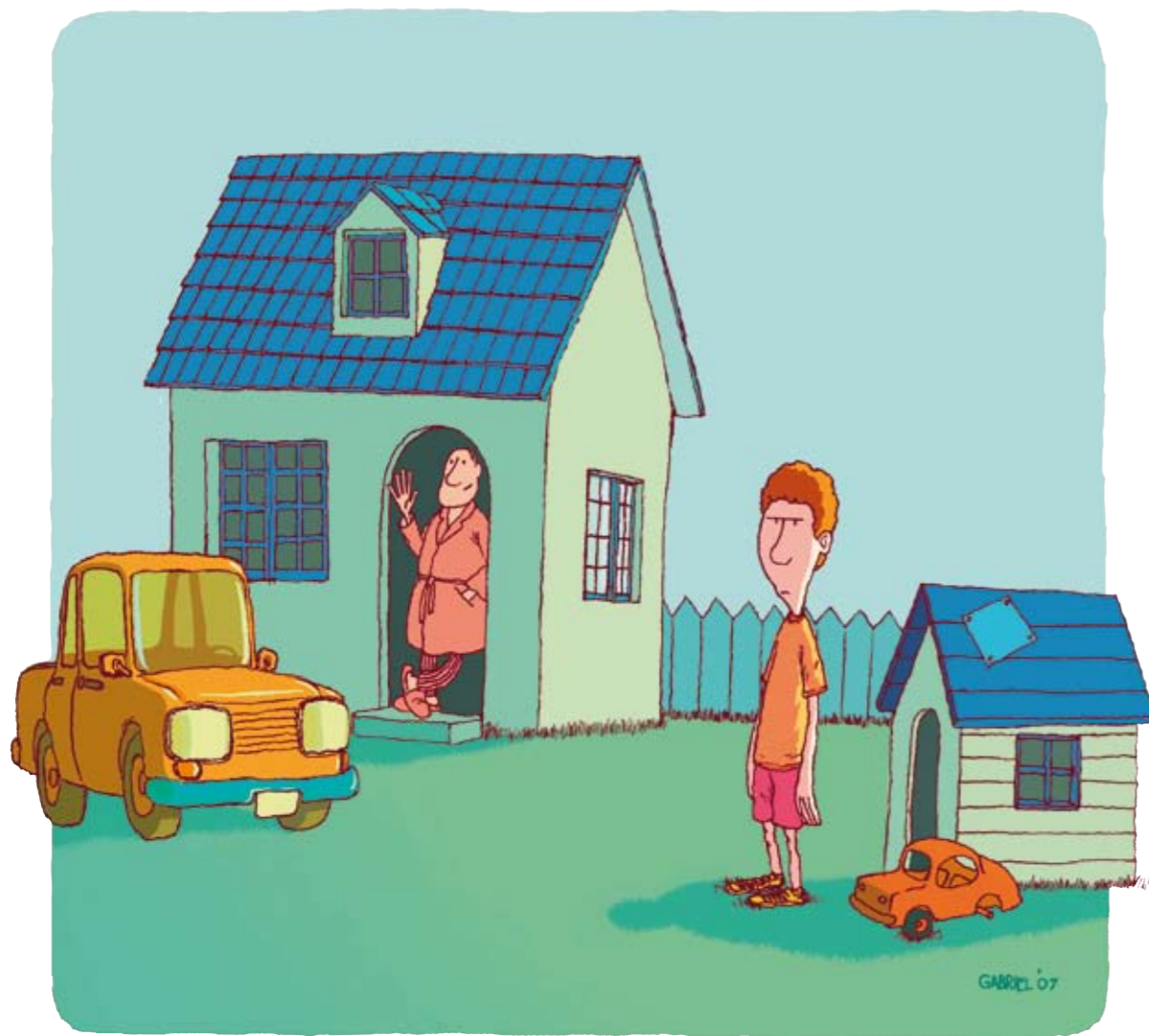
Ilustriral Gabriel Pagonis/© Svet Evrope

Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

© Council of Europe, June 2008

	Uvod	5
	1. Kaj je telesno kaznovanje otrok?	7
	2. Zakaj moramo odpraviti telesno kaznovanje otrok?.....	9
	3. Kako lahko dosežemo odpravo?.....	19
	4. Vprašanja, odgovori in razbiti miti	31
	Opombe k besedilu.....	41
	Več informacij	43

Otroci niso majhni ljudje z majhnimi človekovimi pravicami.

Tako kot si je sistematično prizadeval za ukinitve smrtnih kazni v Evropi, si Svet Evrope sedaj prizadeva, da bi uresničil svojo vizijo o celini brez telesne kazni. Udariti človeka je kaznivo dejanje – in tudi otroci so ljudje.

Otroci imajo enake pravice kot odrasli do spoštovanja njihovega človeškega dostojanstva in telesne nedotakljivosti ter do enakega varstva po zakonu. Vseh 47 držav članic Sveta Evrope je v skladu z mednarodnimi in regionalnimi listinami o človekovih pravicah neposredno zavezanih k spremembi svojih zakonov ter izvajanju izobraževalnih in drugih ukrepov za prepoved in odpravo vseh oblik telesnega kaznovanja otrok, vključno s telesnim kaznovanjem v družinskem okolju.

Leta 2006 je to postal ne samo regionalen, ampak globalen cilj. *Generalni sekretar Združenih narodov* je v svoji *Študiji o nasilju nad otroki* v okviru poročila, predloženega Generalni skupščini ZN, določil leto 2009 kot ciljni datum za doseg splošne prepovedi. Evropa je na dobri poti do uresnitve tega cilja: do oktobra 2007 je prepoved uveljavila že več kot tretjina držav članic, vsaj osem pa se jih je zavezalo k popolni reformi.

1. Kaj je telesno kaznovanje otrok?

Udariti odraslega se imenuje napad.
Udariti žival je kruto.
Udariti otroka je "njemu v dobro".

Telesno kaznovanje lahko definiramo kot vsako dejanje, namenjeno kaznovanju otroka, ki bi veljalo za nezakonit napad, če bi bilo usmerjeno na odraslo osebo. Odrasli si za takšno početje zelo spretno izmišljajo posebne izraze, kot so klofutanje, šeškanje, *donner des fessées*, *picchiare*, *dar un azote*, ki jim ne vzbujajo tolikšnega občutka krivde. Edina resnica pa je, da je za otroka vse to nasilje.

Odbor za otrokove pravice (OOP), nadzorni organ za izvajanje Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah, poudarja, da je za spoštovanje človekovih pravic treba odpraviti vse oblike telesnega kaznovanja, naj so še tako lahke, in vse ostale oblike krutega ali ponižujočega kaznovanja. Odbor v splošnem komentarju (veljavna razlaga obveznosti držav, ki jo pripravlja OOP), izdanem leta 2006, definira telesno ali fizično kaznovanje kot:

kakršno koli kaznovanje, pri katerem se uporablja fizična sila in ki povzroča določeno stopnjo bolečine ali neugodja, najsi bo še tako majhna. Večinoma je to pretepanje ("dajanje po riti", "klofutanje", "šeškanje") otrok z roko ali različnimi predmeti – bič, palica, pas, čevlji, lesena žlica itd. Lahko pa vključuje tudi, na primer, brcanje, stresanje ali metanje otrok, praskanje, ščipanje, grizenje, vlečenje za lase ali ušesa, prisilno zadrževanje otrok v neudobnih položajih, povzročanje opeklin in oparin ali prisilno požiranje (na primer umivanje otrokovih ust z milom ali siljenje otrok k požiranju pekočih začimb). V očeh odbora je vsaka telesna kazen poniževalna. Poleg tega obstajajo tudi druge netelesne oblike kaznovanja, ki so prav tako krute in poniževalne ter zato v nasprotju s konvencijo. Sem spadajo, na primer, poniževanje, sramotenje, grozjenje, zastraševanje, izpostavljanje posmehu ali klevetanju, plačevanje za tuje grehe.¹

2. Zakaj moramo odpraviti telesno kaznovanje otrok?

Človekove pravice se ne končajo pred vrati vašega doma.

Obstaja veliko dobrih razlogov za odpravo telesnega kaznovanja otrok. Telesno kaznovanje:

- ▶ krši otrokove pravice do spoštovanja njegovega človeškega dostojanstva, telesne nedotakljivosti in do enakega varstva po zakonu. V številnih primerih lahko ogrozi otrokove pravice do izobraževanja, razvoja, zdravja in celo do življenja;
- ▶ lahko povzroči resne telesne in psihološke poškodbe pri otrocih;
- ▶ sporoča otrokom, da je nasilje sprejemljiva in primerna strategija za reševanje konfliktov ali za pripravljanje drugih ljudi do tega, da naredijo, kar od njih zahtevajo;
- ▶ je neučinkovito kot sredstvo za discipliniranje. Obstajajo pozitivni načini poučevanja, kaznovanja ali discipliniranja otrok, ki so boljši za otrokov razvoj in prispevajo k izgradnji odnosov, temelječih na zaupanju in medsebojnem spoštovanju;
- ▶ otroke je težko zaščititi, če zakon dovoljuje telesno kaznovanje, saj to pomeni, da so nekatere oblike ali stopnje nasilja nad otroki sprejemljive.

Svet Evrope je zasnovan na načelih spoštovanja pravne države in zagotavljanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin vsem ljudem. Države članice se z ratifikacijo Evropske konvencije o človekovih pravicah in Evropske socialne listine ali spremenjene Evropske socialne listine zavežejo k spoštovanju človekovih pravic vseh ljudi, ki sodijo v njihovo pristojnost, vključno z otroki. V zadnjih dveh desetletjih se institucije Sveta Evrope vedno glasneje izrekajo proti telesnemu kaznovanju otrok.

Odbor ministrov Sveta Evrope je obsodil telesno kaznovanje in predlagal njegovo prepoved v vrsti priporočil, ki segajo že v leto 1985: priporočila o nasilju v družini (1985); o socialnih ukrepih v zvezi z nasiljem v družini

(1990); o zdravstveno-socialnih vidikih zlorab otrok (1993) in o politiki za podporo pozitivnega starševstva (2006).

Leta 2004 je Parlamentarna skupščina pozvala Odbor ministrov k nujnemu oblikovanju usklajene skupne kampanje v vseh državah članicah za popolno odpravo telesnega kaznovanja otrok. Ker je bil Svet Evrope uspešen pri odpravi smrtne kazni v Evropi, ga tokrat Skupščina poziva, naj si trdno prizadeva, da Evropa čim prej postane območje brez telesnega kaznovanja otrok.

Voditelji držav in vlad Sveta Evrope so na tretjem vrhu leta 2005 obnovili svojo obvezo do spoštovanja pravic otrok. Program "Gradimo Evropo za otroke in z njimi" je odgovor na pooblastilo, dodeljeno Svetu Evrope za zagotovitev celovitega pristopa promoviranja pravic otrok, in na odločitev, sprejeto na tretjem vrhu, za uvedbo programa, ki bo pokrival socialne, pravne, izobraževalne in zdravstvene dimenzije različnih oblik nasilja nad otroki.

Leta 2006 je komisar za človekove pravice Sveta Evrope, Thomas Hammarberg, objavil tematski dokument o telesnem kaznovanju: Pravica ne biti tepen, je tudi pravica otrok (The right not to be hit, also a children's right).² V svojem nagovoru Parlamentarni skupščini leta 2007 je zatrdil, da je "prvi nujni korak je zakonska prepoved vsakršnega nasilja nad otroki, ne glede na to, ali se dogaja v šoli, drugih institucijah ali doma".

Evropski standardi človekovih pravic in telesno kaznovanje

Dostojanstvo vsakega posameznika je temeljno vodilno načelo mednarodnega prava človekovih pravic. 1. člen Splošne deklaracije človekovih pravic Združenih narodov (ZN) se začne z "Vsi ljudje se rodijo svobodni in imajo enako dostojanstvo in enake pravice ...". Na tem temelju mednarodni in regionalni instrumenti človekovih pravic soglasno zahtevajo prepoved in odpravo vseh oblik telesnega kaznovanja otrok.

Sodbe in razzodbe Evropskega sodišča za človekove pravice (Sodišče) so začele vse pogosteje obsojati telesno kaznovanje, najprej v kazenskih

sistemih in šolah, zadnje čase pa tudi kaznovanje doma. Tudi druge odločitve so jasno pokazale, da prepoved vsakršnega telesnega kaznovanja ne posega v družinsko zasebnost ali verske pravice. Sodišče vedno bolj upošteva standarde Konvencije ZN o otrokovih pravicah v sodbah, povezanih z otroki.

Odprava ne posega v družinske pravice ali versko svobodo.

Leta 1982 je Evropska komisija za človekove pravice razglasila pritožbo švedskih staršev za nesprejemljivo. Starši so trdili, da švedska prepoved telesnega kaznovanja iz leta 1979 krši njihovo pravico do spoštovanja družinskega življenja in do verske svobode. Kot člani kongregacije svobodne protestantske cerkve v Stockholmu so verjeli v nujnost telesnega kaznovanja, svoja prepričanja pa so zagovarjali s sklicevanjem na svetopisemsko besedila. Komisija je sklenila, da švedsko pravo o telesnem napadu ni neobičajno ali kakorkoli strogo:

Dejstvo, da je ravnanje staršev z otroki obravnavano na enak način kot njihovo ravnanje s tujo odraslo osebo, po mnenju Komisije ne more predstavljati "navzkrižja" s spoštovanjem pritožnikovega zasebnega in družinskega življenja, saj so posledice napada enake v obeh primerih ... Komisija ugotavlja, da je obseg veljavnosti švedskega zakona o napadu in nadlegovanju splošen ukrep za nadzor nad nasiljem, in da je razširitev njegove veljavnosti na običajno telesno kaznovanje otrok s strani njihovih staršev, namenjena zaščiti potencialno šibkih in ranljivih članov družbe.³

V podobni odločitvi septembra 2000 je Sodišče soglasno in brez obravnave zavrnilo pritožbo posameznikov, povezanih s skupino krščanskih zasebnih šol v Veliki Britaniji, ki so trdili, da uvedba prepovedi telesnega kaznovanja v zasebnih šolah krši pravice staršev do verske svobode in družinskega življenja.

Nasprotovanje razumnemu kaznovanju otrok s strani staršev

Evropsko sodišče za človekove pravice izpodbija pojem "razumnega kaznovanja" s strani staršev. Septembra 1998 je Sodišče soglasno ugotovilo, da je bilo telesno kaznovanje angleškega dečka s strani njegovega očima

Halo! Mi lahko poveste, kakšno je razumno kaznovanje?

poniževalno in v nasprotju s 3. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah (*A v. United Kingdom*, 1998).⁴ Sodni pregon očima na sodišču v Veliki Britaniji (VB) je spodletel, ker naj bi šlo za "razumno kaznovanje". Evropsko sodišče je odločilo, da je za to odgovorna vlada Velike Britanije, saj je njeno notranje pravo dopuščalo "razumno kaznovanje", vendar ni zagotavljalo ustrezne zaščite otrok niti "učinkovitega odvracanja" od takih dejanj. Sodišče je odredilo, da mora VB dečku, katerega je očim večkrat pretepel s palico, plačati 10.000 funtov odškodnine. Sodba *A v. United Kingdom* (A. proti Veliki Britaniji) navaja člene Konvencije ZN o otrokovih pravicah, vključno z 19. členom, ki od držav zahteva, da zaščitijo otroke pred "vsemi oblikami telesnega ali duševnega nasilja" v obdobju, ko je pod skrbništvom staršev, zakonitih skrbnikov ali katerekoli druge osebe, ki skrbi zanj.

Sodna praksa Evropskega odbora za socialne pravice, ki nadzira skladnost z Evropsko socialno listino in spremenjeno Evropsko socialno listino, od vseh držav članic zahteva prepoved vsakršnega telesnega kaznovanja in drugega ponižujočega ravnanja ali kaznovanja otrok ter spodbujanje drugih odločnih administrativnih in vzgojnih ukrepov, ki bodo pripomogli k prepoznavanju in uresničevanju otrokove pravice do zaščite.

Leta 2001 je odbor v splošnih ugotovitvah navedel, da 17. člen Listin:

zahteva zakonsko prepoved vseh oblik nasilja nad otroki bodisi v šoli, v drugih institucijah, doma ali kjerkoli drugod. Poleg tega meni, da je treba z zakonodajo prepovedati vse ostale oblike poniževalnega kaznovanja ali ravnanja z otroki in jih povezati s primernimi sankcijami v kazenskem ali civilnem pravu. [Odbor pojasnjuje, da] ni sprejemljivo, da družba, v kateri so prepovedane vse oblike fizičnega nasilja med odraslimi, odobrava izvajanje fizičnega nasilja odraslih nad otroki.⁵

Leta 2005 je Odbor izdal odločbe o kolektivnih pritožbah, ki jih je proti državam članicam vložila Svetovna organizacija proti mučenju. Odbor je ugotovil, da tri države kršijo svoje obveznosti, ki izhajajo iz obeh Listin, saj niso učinkovito prepovedale telesnega kaznovanja v družini. Leta 2006 se je izkazalo, da svoje obveznosti krši še četrta država, potem ko je bila proti njej že drugič vložena pritožba glede iste zadeve. Po pregledu poročil, ki so jih države pogodbenice predložile na podlagi Listin, je Odbor ugotovil, da jih iz istih vzrokov niso upoštevale tudi nekatere druge države.

Splošni standardi človekovih pravic in telesno kaznovanje

Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah je ratificiralo 193 držav - med njimi tudi vse članice Sveta Evrope -, ki so se obvezale k njenemu spoštovanju. Konvencija vključuje dolžnost varovati otroka pred vsemi oblikami telesnega ali duševnega nasilja v obdobju, ko je pod skrbništvom staršev ali katerekoli druge osebe, ki skrbi zanj (19.člen). Njeno nadzorno telo, Odbor za otrokove pravice, konvencijo dosledno tolmači kot zahtevo po odpravi telesnega kaznovanja.

Po pregledu poročil držav pogodbenic te konvencije, Odbor sistematično priporoča izrecno zakonsko prepoved, podprto z ozaveščanjem in izobraževanjem javnosti.

Junija leta 2006 je odbor sprejel splošni komentar o otrokovi pravici do zaščite pred telesnim kaznovanjem in drugimi krutimi ali poniževalnimi oblikami kaznovanja. Odbor poudarja:

Spopadanje s široko razširjenim odobravanjem ali toleriranjem telesnega kaznovanja otrok in z njegovo odpravo znotraj družine, v šoli in v drugih okoljih, ni zgolj obveznost držav pogodbenic te konvencije. Je tudi ključna strategija za zmanjšanje in preprečevanje vseh oblik nasilja v družbi ...

Ko postane očitno, je nesporno, da je telesno kaznovanje neposredno v nasprotju z enakimi in neodtujljivimi pravicami otrok do spoštovanja njihovega človeškega dostojanstva in telesne nedotakljivosti. Posebna narava otrok, njihova začetna odvisnost in razvoj, njihov edinstven človeški potencial ter njihova ranljivost, zahtevajo več in ne manj pravnih in druge zaščite pred vsemi oblikami nasilja.⁶

Tudi drugi mednarodni pogodbeni organi ZN za varstvo človekovih pravic, vključno z Odborom za ekonomske, socialne in kulturne pravice, Odborom za človekove pravice in Odborom proti mučenju, prav tako obsojajo telesno kaznovanje otrok.

Tepsti otroke je lekcija o slabem obnašanju.

Študija generalnega sekretarja ZN o nasilju nad otroki

Študija generalnega sekretarja ZN o nasilju nad otroki (Študija ZN) zahteva splošno prepoved do leta 2009. "Nobeno nasilje nad otroki ni opravičljivo; vsako nasilje nad otroki se lahko prepreči": to je temeljno sporočilo poročila o študiji, predloženi Generalni skupščini ZN oktobra 2006.⁷

Neodvisni strokovnjak Paulo Sérgio Pinheiro, ki ga je leta 2003 imenoval Kofi Annan za vodenje Študije ZN, je v uvodu zapisal, da nasilje nad otroki obstaja v vseh državah sveta, ne glede na kulturo, razred, izobrazbo, dohodek in etnično poreklo:

V vseh regijah je, v nasprotju z obveznostmi glede spoštovanja človekovih pravic in otrokovih razvojnih potreb, nasilje nad otroki družbeno sprejeto in pogosto tudi zakonito in odobreno s strani države.

Študija bi morala pomeniti preobrat - konec upravičevanja nasilja nad otroki s strani odraslih, ki to nasilje sprejemajo bodisi kot "tradicijo" bodisi kot "discipliniranje". Pri nasprotovanju nasilju nad otroki ni prostora za kompromise. Otroci morajo biti zaradi svoje edinstvenosti – svojega potenciala, ranljivosti in odvisnosti od odraslih – pred nasiljem deležni večje in ne manjše zaščite.⁸

Poročilo priporoča prepoved vseh oblik nasilja nad otroci, znotraj družine in v vseh drugih okoljih, vključno s telesnim kaznovanjem in vsemi drugimi oblikami krutega, nehumanega ali poniževalnega kaznovanja. Študija ZN obravnava nasilje nad otroki v različnih okoljih, kjer se pojavlja, začeni doma in v družini:

Do nasilja nad otroki v družini pogosto pride v okviru discipliniranja in ima obliko fizičnega, krutega ali poniževalnega kaznovanja. Strogo ravnanje in kaznovanje v družini sta pogosta tako v industrijsko razvitih kot v državah v razvoju. Otroci so, kot navajajo študije in kot so povedali sami med regionalnimi študijskimi obiski, izpostavili fizično in psihološko trpljenje, ki jim ga zadajajo takšne oblike ravnanja, ter predlagali pozitivne in alternativno učinkovite oblike discipliniranja.⁹

Svet Evrope je igral pomembno vlogo pri oblikovanju Študije ZN in se obvezal, da bo v Evropi sledil njenim priporočilom. Pobuda Sveta Evrope za odpravo telesnega kaznovanja skuša doseči prepoved vsakršnega telesnega kaznovanja. Zagotovitev otroštva brez nasilja za vse otroke spodbuja pozitivno starševstvo in kulturo nenasilja.

Ciljni datum splošne ukinitve.

3. Kako lahko dosežemo odpravo?

Odprava telesnega kaznovanja pomeni spodbujanje pozitivnega starševstva.

Odprava vseh oblik telesnega kaznovanja otrok zahteva kombinacijo dosledne pravne reforme, varovalnih in preventivnih politik ter drugih, predvsem vzgojnih ukrepov, ki bodo družbo pripravili do tega, da nasilnega in poniževalnega kaznovanja ne bo več sprejemala. Zakonska prepoved je bistvena, vendar pa sama po sebi ne zagotavlja spoštovanja človekovih pravic otrok. Starše, strokovno osebje, ki dela z otroki, otroke same in širšo javnost je treba seznaniti z zakonom in s pravico otrok do zaščite.

Odprava telesnega kaznovanja torej zahteva intenzivno delo na vsaj treh področjih:

- ▶ pravna reforma;
- ▶ politična reforma (predvsem preventivni in varovalni ukrepi);
- ▶ ozaveščanje.

Pravna reforma

Prepoved telesnega kaznovanja zahteva oblikovanje pravnega okvirja, ki jasno prepoveduje telesno kaznovanje in varuje otroke pred vsemi oblikami napada, tudi v družinskem okolju.

Vse države članice Sveta Evrope imajo zakone, ki prepovedujejo namerni napad na drugo osebo. Težava je v tem, da v številnih državah ti zakoni otrokom ne določajo tolikšne zaščite, kot jo odraslim. Nekatere države ohranjajo, bodisi v zakonskem pravu bodisi v sodni praksi ali pa celo v obeh, posebne mehanizme za zagovarjanje ali upravičevanje pretepanja otrok – "razumno kaznovanje", "zakonito discipliniranje" in podobno. V drugih državah takšnih mehanizmov ni v zakonu, vendar pa tradicionalne prakse vzgoje otrok, ki se odražajo tudi v političnih stališčih in pogosto

tudi v sodnih odločbah, upravičujejo napade na otroke pod pretvezo discipliniranja. Telesno kaznovanje otrok je prisotno v različnih okoljih, vključno s šolami, zavodi, rejniškimi družinami, ustanovami za dnevno oskrbo, v pravosodnem sistemu in v okolju, kjer delajo otroci.

Vse države imajo zakone, ki prepovedujejo kruto ravnanje ali "zlorabo" otrok, vendar jih ni mogoče tolmačiti kot prepoved vsakršnega telesnega kaznovanja. Vse države so sprejele Konvencijo ZN o otrokovih pravicah in v nekaterih državah je konvencija tudi vključena v njihovo zakonodajo. Vendar tudi to ne zadostuje za odpravo telesnega kaznovanja otrok.

Pravna reforma mora odpraviti vsakršno upravičevanje ali zagovarjanje telesnega kaznovanja, ki lahko prepreči izvajanje kazenske zakonodaje tudi v primeru kaznovanja otrok. Izrecna prepoved telesnega kaznovanja in drugih krutih ali poniževalnih oblik kaznovanja je potrebna zato, da se posreduje jasno sporočilo družinam in celotni družbi, da pretepanje otrok ni boli sprejemljivo in ne zakonito kot pretepanje drugih.

Odločbe najvišjih državnih sodišč, ki so razsodila, da je telesno kaznovanje nezakonito, niso dovolj: takšne razsodbe so lahko izpodbijane z razsodbami, ki dopuščajo določeno mero telesnega kaznovanja. Prepoved mora biti jasno opredeljena v zakonodaji.

Odbor za otrokove pravice v svojem Splošnem komentarju št. 8 pojasnjuje:

Zaradi tradicionalnega sprejemanja nasilnih in poniževalnih oblik kaznovanja otrok, se vse več držav zaveda, da zgolj razveljavitev dovoljenja za telesno kaznovanje in obstoječih mehanizmov zagovarjanja, ne zadostuje. Poleg tega je potrebna izrecna prepoved telesnega kaznovanja in drugih krutih ali poniževalnih oblik kaznovanja tako v civilnem, kot v kazenskem pravu, da bo povsem jasno, da je nezakonito udariti ali "klofniti" ali "našeškati" otroka, tako kot je nezakonito udariti odraslo osebo, in da se kazensko pravo, ki ureja napad na osebe, enakovredno uporablja za takšno nasilje, ne glede nato, ali je poimenovano kot "discipliniranje" ali "razumno kaznovanje".¹⁰

Odpor proti ukinitvi telesnega kaznovanja v družini včasih izvira iz prepričanja, da bo to vodilo k pregonu in zapiranju na tisoče staršev. S tem

prav gotovo ne bi pomagali otrokom. Odbor za otrokove pravice nadalje svetuje državam naslednje:

Načelo enakega varstva otrok in odraslih pred napadom, tudi znotraj družine, ne pomeni, da morajo vsi obelodanjeni primeri telesnega kaznovanja otrok s strani njihovih staršev, voditi k pregonu staršev. Načelo *de minimis* – da se zakon ne ukvarja s trivialnimi zadevami – zagotavlja, da pridejo manjši napadi med odraslimi na sodišče le v zelo izjemnih okoliščinah; enako bo veljalo tudi za manjše napade na otroke. Države morajo razviti učinkovite mehanizme poročanja in naznanjanja. Vse poročila o nasilju nad otroki morajo biti primerno raziskana in morajo zagotoviti otrokom vso potrebno zaščito. A namen prepovedi ni kaznovati starše, temveč jim s pomočjo izobraževanja pomagati, da prenehajo uporabljati nasilno ali kruto ali ponižujoče kaznovanje.

Zaradi odvisnosti otrok in edinstvene intimnosti družinskih odnosov je treba odločitve o pregonu staršev ali o drugem formalnem poseganju v družino sprejeti z veliko mero previdnosti. Pregon staršev v večini primerov ni v najboljšem interesu njihovih otrok. Odbor meni, da bi moralo priti do pregona in drugih formalnih posegov (na primer odvzem otroka ali odstranitev storilca kaznivega dejanja) samo, ko so potrebni za zaščito otroka pred hujšimi poškodbami in so v najboljšem interesu otroka. Upoštevati je treba mnenje otroka v skladu z njegovo oziroma njeno starostjo in zrelostjo.¹¹

Do oktobra 2007 je več kot polovica držav članic Sveta Evrope dosegla prepoved, oziroma se je zavezala, da bo to storila v bližnji prihodnosti. Upamo, da bodo vse ostale države hitro pregledale svojo zakonodajo in predložile ustrezne reforme v sprejetje parlamentu. Postopek pravne reforme je sam po sebi lahko izobraževalen, če ga vlada, politični voditelji in voditelji v skupnostih uporabijo za poudarjanje otrokovih pravic do enakega varstva njihovega človeškega dostojanstva.

Sprememba politik

Države morajo zagotoviti celosten in več sektorski odgovor na vse oblike nasilja nad otroki. Odprava telesnega kaznovanja zahteva razvoj politik in služb, ki preprečujejo nasilje, učinkovito ščitijo otroke in pomagajo mladim žrtvam.

Raziskava kaže, da je nasilje mogoče preprečiti s celo vrsto ukrepov. Nasilje doma, na primer, se lahko občutno zmanjša z uvedbo zakonov, politik in ukrepov, ki krepijo in podpirajo družine ter vplivajo na družbene in sociološke dejavnike, ki omogočajo, da nasilje uspeva.

Politika za podporo pozitivnega starševstva

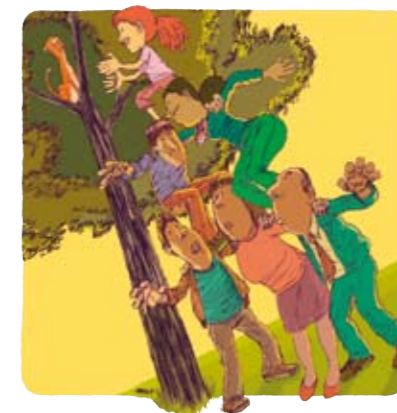
Priporočilo Sveta Evrope iz leta 2006 o politiki za podporo pozitivnega starševstva poudarja pomembno vlogo organov javne oblasti pri spodbujanju izobraževanja o pozitivnem starševstvu in o pravicah otrok. Podaja smernice, ki državam članicam pomagajo pri oblikovanju politik za pomoč staršem.

Sodobna družina se lahko močno razlikuje od tradicionalnega nuklearnega modela družine iz preteklosti. Današnja raznolikost življenjskih stilov je omogočila pojav novih oblik partnerstev in skrbništva nad otroki. Družinske enote, ne glede na njihovo sestavo, se soočajo z novimi vrstami pritiska, ki ga prinašajo hitre in velike družbene spremembe, katerim se morajo prilagoditi. Ekonomski in socialni dejavniki so za starše pogosto izvor stresa in lahko razvrednotijo njihova prizadevanja na področju starševstva ter njihovega individualnega razvoja.

Spremenil se je tudi odnos do otrok. Slednji niso več samo "bodoči odrasli", ampak se jih priznava kot potencialne aktivne člane družine in širše družbe. Otroci so imetniki polnih pravic, njihova mnenja se morajo upoštevati v zadevah, ki jih neposredno zadevajo, imeti pa morajo tudi odprt dostop do informacij, ki jih potrebujejo. Odgovornost staršev je, da jim pomagajo uresničiti ta potencial.

Nihče ne želi biti "negativen starš", toda kaj točno pomeni biti "pozitiven starš"? Pozitivno starševstvo se nanaša na obnašanje staršev, ki temelji na največjih koristih za otroka: zagotavlja skrb, razvijanje otrokove osebnosti, spoštovanje in vodenje, ki vključuje postavljanje omejitev, da se otrok lahko v celoti razvije. Pozitivno starševstvo temelji na spoštovanju otrokovih človekovih pravic in predstavlja nenasilno okolje, v katerem starši za reševanje konflikta ali "vcepljanja" discipline in spoštovanja ne uporabljajo telesnega ali psihološko poniževalnega kaznovanja.

Takšno starševstvo je alternativa nasilju in je odvisno od zrelosti posameznega otroka in od situacije: lahko gre za pomiritev mlajših otrok s humorjem vse do zahteve do starejših otrok, da popravijo svoje napake ali se opravičijo za svoja neprimerna dejanja. Če otrok starše huje razjezi, se slednji lahko umaknejo in se z otrokom pogovorijo kasneje. Otroke največkrat telesno kaznujejo preobremenjeni starši, ki enostavno izgubijo nadzor nad seboj.

Otrokove pravice prispevajo k razvoju Evrope.

Kaj potrebujejo otroci

Da bi otroci lahko do konca razvili svoj potencial, jim morajo starši zagotoviti:

- ▶ *skrb in nego*. Starši se morajo odzvati na otrokovo potrebo po varnosti in ljubezni;
- ▶ *meje in vodenje*. Gre za postavljanje in upoštevanje standardov primernega vedenja s tem, da pokažejo, kaj je neprimerno vedenje in z dajanjem dobrega zgleda otrokom. Otroci potrebujejo omejitve in vodenje, za svojo varnost in za razvoj lastnih vrednot;
- ▶ *upoštevanje*. Otroke je treba dojemati in ceniti kot osebe in jim kot takim tudi prisluhniti. Starši se morajo zanimati za vsakodnevne izkušnje otrok, jih poslušati in poskušati razumeti njihova stališča;
- ▶ *razvijanje lastne osebnosti*. To pomeni spodbujati otrokov občutek sposobnosti, osebne nadzora in zmožnosti vplivanja na vedenje in obnašanje drugih;

Da otrokom pomagajo naučiti se pozitivnega vedenja, lahko starši:

- ▶ zagotavljajo stalno in pozitivno pozornost pri vseh starostih otroka. Pri starejših otrocih to vključuje poznavanje njihovih odnosov z vrstniki in njihovega uspeha v šoli;
- ▶ pomagajo otrokom razumeti možne posledice njihovih odločitev;
- ▶ spodbujajo lepo vedenje s svojo pozornostjo in pohvalo ter spregledajo manjša neustrezna ravnanja;
- ▶ se obnašajo, kot bi želeli, da se obnašajo njihovi otroci, spoštljivo komunicirajo z njimi in jim pokažejo, kako se konstruktivno rešujejo nesporazumi.

Kaj potrebujejo starši

Vse mame in očetje želijo biti svojemu otroku dobri starši. Včasih je to težko doseči. Starševstvo namreč ni samo vesela in prijetna izkušnja, ampak je lahko tudi naporno. Starši zato potrebujejo pomoč pri premagovanju stresa, reševanju konfliktov in nadzoruvanju jeze.

Številni starši svoj čas in energijo posvečajo različnim obveznostim (kot so služba, skrb za otroke, skrb za starejše člane družine). Čas, ki ga preživijo s svojimi otroki, je zelo dragocen – hitro mine in se ne vrne. Za pozitivno starševstvo morajo starši in otroci skupaj preživeti veliko časa. To je še posebej pomembno v prvih letih po otrokovem rojstvu, vendar pa ne smemo pozabiti, da tudi najstniki potrebujejo pozornost svojih staršev.

Zelo pomembno je tudi, da starši najdejo čas tudi zase, da prisluhnejo svoji želji po intimnosti, druženju in rekreaciji. Starši potrebujejo zaposlitvene politike in storitve otroškega varstva, ki jim omogočajo usklajevanje družinskega in poklicnega življenja.

Starši se lahko veliko naučijo z izmenjavo svojih izkušenj z drugimi starši, s prijatelji in sorodniki. Lahko uporabljajo tudi

strokovne storitve, ki jim pomagajo posredno, na primer izobraževanja za starše, in neposredno, kot na primer terapija za pare. Prošnja za pomoč je znak odgovornosti, ne šibkosti. Starši potrebujejo informacije in podporo za učinkovito starševstvo, za uspešno vzpostavljanje stika z otroki ter za spodbujanje in vodenje otrok. Države morajo poskrbeti, da bo slednje dostopno staršem in vsem, ki delajo z otroki.

Pozitivno starševstvo ima veliko pozitivnih stranskih učinkov

Otroci se bolje razumejo z drugimi. Otroci imajo manj vedenjskih motenj in čustvenih težav ter lažje spregovorijo o svojih bojznih in strahovih. Če so otroci obravnavani s spoštovanjem, je zelo verjetno, da bodo tudi oni spoštljivi do drugih, vključno do svojih otrok. Pozitivno starševstvo pomaga otrokom, da bodo tudi sami nekoč pozitivni starši.

Starši imajo boljše odnose s svojimi otroki, so bolj pozitivni in dosledni ter bolj zaupajo v svoje starševske sposobnosti. So tudi manj obremenjeni, manj depresivni in manj eksplozivni do svojih otrok, zato je nevarnost, da bi jih zlorabljali, manjša. Bolje znajo uskladiti svoje družinske in službene odgovornosti in imajo manj medsebojnih konfliktov.

Pri spodbujanju zelenega vedenja in zmanjševanju neželenega so najbolj uspešni starši, ki uživajo spoštovanje svojih otrok. To zahteva priznavanje staršev, da tudi sami delajo napake, in prevzemanje odgovornost za svoje starševsko vedenje in kakovost odnosa s svojim otrokom (odgovornosti ne zvaliti na otroka).

Novi dokumenti Sveta Evrope – priporočilo iz leta 2006 o politiki za podpiranje pozitivnega starševstva, *Parenting in contemporary Europe – a positive approach* (Starševstvo v sodobni Evropi – pozitiven pristop) in *Views on positive parenting and non-violent upbringing* (Pogledi na pozitivno starševstvo in nenasilno vzgojo otrok) podrobno obravnavajo ta nov način starševstva in odražajo smer nadaljnjega dela na tem področju.¹² Čeprav morajo takšna stališča glede otrok šele najti mesto v vseh političnih programih v Evropi, je njihov vpliv v profesionalnih krogih mogoče zaznati že nekaj časa. Vztrajno se uveljavljajo, tako v zakonih kot v praksi, čeprav v različni meri v različnih državah.

Ozaveščanje

Telesno kaznovanje otrok je bilo deležno malo medijske pozornosti v primerjavi s temami, kot sta spolno nasilje in izkoriščanje otroške delovne sile. Kot poudarja Študija ZN, mediji igrajo ključno vlogo pri oblikovanju mnenj in družbenih norm, ki vplivajo tudi na vedenje ljudi. Problem telesnega kaznovanja je treba prenesti v javno sfero; treba je ustvariti prostor za razpravo o težavah in poiskati rešitve. Brez ozaveščanja javnosti bo težko doseči trajne preventivne in vedenjske spremembe večjega obsega.

Otrokove pravice zadevajo vsakogar izmed nas.

Glavni koraki za doseg odprave – na papirju in v praksi

Zakonska reforma

- zagotoviti, da ne obstajajo nikakršni mehanizmi, ki bi zakonsko upravičevali telesno kaznovanje s strani staršev ali drugih ljudi;
- zagotoviti, da kazenska zakonodaja o napadu velja tudi v primeru napada na otroke;
- uzakoniti izrecno prepoved vsakršnega telesnega kaznovanja in vseh drugih poniževalnih in sramotilnih oblik ravnanja ali kaznovanja otrok, običajno v civilnem pravu, ki bo veljala v vseh življenjskih okoljih otrok;
- zagotoviti smernice za ustrezno izvrševanje teh zakonov, osredotočene na zaščito in promocijo človekovih pravic otrok na splošno in posebej v korist prizadetih otrok.

Ozaveščanje

- zagotoviti celovito ozaveščanje otrok in vseh, ki živijo ali delajo z njimi, ter splošne javnosti o prepovedi kakršnegakoli telesnega kaznovanja in drugih nečloveških ali sramotnih oblik ravnanja ter poniževanja otrok;
- zagotoviti celovito ozaveščanje o človekovih pravicah otrok, vključno s pravico do spoštovanja njihovega človeškega dostojanstva in telesne nedotakljivosti.

Politični ukrepi

- zagotoviti izvrševanja celovitih sistemov za preprečevanje nasilja in varstvo otrok na različnih ravneh;

- zagotoviti, da se telesno kaznovanje in druge škodljive in poniževalne oblike discipliniranja otrok znotraj doma obravnavajo kot nasilje v domačem okolju oziroma nasilje v družini in da se strategije za odpravo nasilja (kot kazni) nad otroki vključijo v strategije proti nasilju v domačem okolju oziroma v družini;
- zagotoviti, da bodo sodišča za družinske zadeve in drugi organi pravosodnega sistema upoštevali potrebe otrok in njihovih družin;
- usposobiti osebje, ki dela z otroki in njihovimi družinami;
- promovirati pozitivne in nenasilne oblike vzgoje otrok ter reševanja konfliktov in izobraževanje za bodoče starše, starše in druge skrbnike, učitelje in za splošno javnost;
- zagotoviti razpoložljivost svetovanj in primerno podporo za vse starše in še posebej za tiste, ki se jim zdi vzgoja otrok naporna;
- zagotoviti, da imajo otroci dostop do zaupnega svetovanja in pomoči kot tudi do zastopstva pri prijavljanju nasilja nad njimi;
- zagotoviti učinkovite in primerne oblike varstva otrok, ki so lahko še posebej občutljivi za škodljivo in poniževalno kaznovanje – na primer invalidni otroci;
- zagotoviti, da imajo otroci in mladina možnost izražanja svojih stališč in sodelovanja pri načrtovanju in aktivnostih za odpravo telesnega kaznovanja in njenem načrtovanju;
- nadzorovati učinkovitost odprave z rednimi raziskavami o izkušnjah otrok glede nasilja v njihovih domovih, v šolah in drugih okoljih. To mora zajemati tudi oceno rezultatov odprave služb za varstvo otrok in staršev.

4. Vprašanja, odgovori in razbiti miti

1669: živahen deček se je uprl telesnemu kaznovanju v šoli
in naslovil prošnjo na britanski parlament.

“Ali res boli?”

Da! Po 12. členu Konvencije ZN o otrokovih pravicah imajo otroci pravico, da svobodno izražajo svoje mnenje v vseh zadevah v zvezi z njimi in da so njihova mnenja ustrezno upoštevana. Otroci nam začenjajo pripovedovati, kako močno jih telesno kaznovanje boli. Paulo Sérgio Pinheiro v svojem poročilu, predloženem Generalni skupščini ZN oktobra 2006, pojasnjuje:

V času študije so otroci dosledno izražali potrebo po nujni ukinitvi vsega nasilja. Otroci so izpovedovali bolečino – ne samo fizično, ampak tudi “notranjo bolečino” – ki jim jo zadaja takšno nasilje in ki jo še povečuje dejstvo, da ga odrasli sprejemajo, celo odobravajo.

Vlade se morajo sprijazniti, da gre za nujno, čeprav ne novo zadevo. Otroci so bili stoletja nevidne in neslišne žrtve nasilja odraslih. Toda sedaj, ko postajajo obseg in posledice nasilja nad otroci čedalje vidnejši, otroci ne morejo več čakati na učinkovito zaščito, do katere imajo neomejeno pravico”.¹³

Narejene so bile številne raziskave o učinkih telesnega kaznovanja, ki prepričljivo potrjujejo njeno potencialno kratkoročno in dolgoročno škodljivost. “Telesno kaznovanje s strani staršev in s tem povezana vedenja in izkušnje otrok”, meta analiza 88. raziskovalnih študij, je bila objavljena leta 2002 in izredno nazorno dokazuje nevarnosti takšnega početja.¹⁴ Čeprav ugotovitve niso presenetljive, so na nek način nepomembne. Za upravičevanje prepovedi pretepanja žensk ali starejših ljudi niso potrebne nikakršne študije o učinkih takšnega početja: tukaj gre za temeljne pravice.

“Kako daleč smo z odpravo v Evropi?”

Daleč, vendar ne dovolj daleč! Prepoved telesnega kaznovanja v evropskih solah se je začela že pred stoletji. Poljska je bila prva država, za katero je

zabeleženo, da ga je leta 1783 prepovedala. Do leta 1900 so ji sledile ostale države, kot so Avstrija, Belgija in Finska. Sovjetska zveza pa jo je ukinila leta 1917.

V Veliki Britaniji sega prvi zapisani poskus nasprotovanja telesnemu kaznovanju v šoli v leto 1669, ko je nek "živahen deček" Parlamentu predložil peticijo "v imenu otrok tega naroda" kot znak protesta proti "nevzdržni krivici, ki se dela naši mladini z značilno strogostjo šolske discipline tega naroda". Vendar so pretekla več kot tri stoletja, preden je bila dosežena prepoved v vseh britanskih šolah.

Danes je telesno kaznovanje v šoli ukinjeno praktično v vseh državah članicah Sveta Evrope. V nekaterih državah je bilo ukinjeno tudi v številnih institucijah in alternativnih oblikah varstva za otroke, ki jih zagotavljajo tako država kot zasebni in prostovoljni organi. Toda v nekaterih primerih prepoved urejajo administrativni predpisi ali smernice in ne jasna zakonodaja. V številnih državah uveljavljanje prepovedi še ni strogo in zahteva stalno pozornost. V neinstitucionalnih oblikah varstva otrok, kot sta rejništvo in varuštvo, se predpisi razlikujejo in v nekaterih državah imajo osebe, ki skrbijo za otroke, enake pravice do uporabe telesnega kaznovanja kot starši.

Reforma za ukinitve pravice staršev do uporabe telesnega kaznovanja se je začela v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Na Švedskem je bila leta 1957 iz kazenskega zakonika odstranjena odločba, ki je opravičevala starše, ki so povzročili manjše poškodbe s telesnim kaznovanjem, leta 1966 pa je bila iz zakonika, ki je urejal starševstvo in skrbništvo nad otroki, izbrisana še odločba, ki je dopuščala "kazni". Od tedaj švedska zakonodaja ne dovoljuje telesnega kaznovanja s strani staršev, kazenska zakonodaja glede napada pa v enaki meri velja tudi za "disciplinske" ukrepe. Toda te "tihe" reforme niso bile dovolj in leta 1979 je Švedska postala prva država na svetu, ki je izrecno prepovedala telesno kaznovanje. Zakonik o starševstvu se sedaj glasi: "Otroci so upravičeni do varstva in nege, varnosti in dobre vzgoje. Z otroki je treba ravnati s spoštovanjem do njihove osebnosti in individualnosti ter se jih ne sme telesno kaznovati ali z njimi kako drugače poniževalno ravnati."

V zadnjih 25 letih so Švedski počasi sledile še druge države. Do oktobra 2007 je 17 držav članic zaključilo pravno reformo za prepoved vsakršnega telesnega kaznovanja otrok. V teh državah so otroci z zakonom zaščiteni v vseh okoljih in pred vsemi osebami, ki bi jih lahko telesno kaznovale – doma, na ulici, v dnevni oskrbi, v izobraževalnih in vseh drugih ustanovah. V nekaterih od teh držav, ne pa še v vseh, so zakonsko reformo spremljali ozaveščanje in izobraževanje javnosti o zakonu in pravici otrok do varstva ter promocija pozitivnega starševstva brez nasilja. Zaradi globoke tradicionalne zakoreninjenosti navade pretepanja otrok je razumljivo, da mora biti izobraževalni proces ves čas prisoten.

"Zakaj se je tako težko odpovedati pretepanju otrok?"

Zato, ker številni odrasli še vedno ne ločijo med močjo in pravico. Če bi bila ta problematika za odrasle enostavna, tudi za politike, bi že zdavnaj sprejeli dejstvo, da imajo otroci povsem enako pravico, kot jo imamo vsi ostali: do spoštovanja njihovega človeškega dostojanstva in telesne nedotakljivosti ter do enakega varstva po zakonu. Pravzaprav bi verjetno sprejeli dejstvo, da imajo otroci, ki so na začetku zelo majhni in zelo ranljivi, še večjo pravico do varstva kot odrasli.

Odraslim se je težko odpovedati tistemu, kar dojemajo kot svojo "pravico": udariti ali raniti otroka v imenu "discipliniranja" ali nadzora. Videti je, da ta težava izvira iz osebnih izkušenj. Večina ljudi po vsem svetu je kot otrok prejela udarce od svojih staršev. Večina staršev je pretepana svoje odrasčajoče otroke. Nihče od nas noče imeti slabega mnenja o svojih starših ali o samem sebi kot očetu ali mami, zato se številni ljudje, vključno s politiki, oblikovalci javnega mnenja ter osebami, ki delajo v ustanovah za varstvo otrok, težko sprijaznijo z dejstvom, da je telesno kaznovanje

temeljno vprašanje enakosti in človekovih pravic. Tega ni mogoče grajati, saj so starši ravnali v skladu z družbenimi pričakovanji, vendar pa je prišel čas, ko je treba preiti na pozitivne in nenasilne odnose z otroki.

S tem, ko se trudimo za ukinitve telesnega kaznovanja, si prizadevamo le za to, da razširimo na otroke pravico do popolne zaščite pred telesnim napadom in drugimi oblikami krutega ali poniževalnega kaznovanja, ki jo imamo odrasli, ko gre za nas, za samoumevno.

“Javnomnenske raziskave kažejo, da je večina ljudi proti formalni prepovedi telesnega kaznovanja.”

Rezultati raziskav so večinoma odvisni od tega, kako so zastavljena vprašanja in kako dobro so informirani anketiranci. Če so ljudje dobro poučeni o zadevi, torej o obstoječi neenakopravni zaščiti otrok in o namenu prepovedi, jo bodo po vsej verjetnosti podprli. Vsekakor pa morajo tudi v tem primeru, tako kot pri ostalih – nasilju nad ženskami, rasni diskriminaciji – politiki voditi javno mnenje in ne mu slediti. Pri tem se morajo sklicevati na svojo brezpogojno dolžnost, ki izhaja iz spoštovanja človekovih pravic in po kateri morajo zagotoviti, da zakon, tako kot odraslim, tudi otrokom zagotavlja popolno zaščito njihovega človeškega dostojanstva. Skoraj vse države članice, ki so prepovedale vsakršno telesno kaznovanje, so to storile še preden so uspele prepričati javnost, vendar pa se je javno mnenje nato hitro obrnilo v korist nove zakonodaje. Ko se bomo čez nekaj let ozrli nazaj, se bomo čudili, kako je bilo nekoč tepsti otroke sploh lahko zakonito in sprejemljivo.

“Ali ne bodo otroci razvajeni in nedisciplinirani, če bodo starši prisiljeni odpovedati se telesnemu kaznovanju?”

Ne. Prava disciplina ne temelji na sili. Doseže se z razumevanjem, medsebojnim spoštovanjem in strpnostjo. Otroci, ki so na začetku povsem odvisni od odraslih, med odraščanjem pričakujejo, da jih bodo odrasli, predvsem njihovi starši, vodili in jim pomagali k samodisciplinirani zrelosti. Telesno kaznovanje otrokom ne pove, kakšno je lepo vedenje. Ravno

nasprotno, pretepanje jim daje lekcijo o slabem vedenju. Otrokom pove, da je za njihove starše, ki jih naj bi imeli radi in jih spoštujejo, sprejemljivo uporabljati nasilje za rešitev težav ali konfliktov. Otroci se učijo tudi iz dejanj svojih staršev in ne samo iz njihovih besed. Telesno kaznovanje in druge poniževalne oblike kaznovanja ne morejo nadomestiti pozitivnih oblik discipliniranja, ki otrok nikakor ne razvajajo, ampak zagotavljajo, da se naučijo razmišljati o drugih in o posledicah svojih dejanj.

Države morajo podpirati pozitivno starševstvo in priporočilo Odbora ministrov o politiki za podpiranje pozitivnega starševstva jim ponuja koristne smernice.

“Kot otroka so me pretepali in prav nič mi ni škodilo. Po pravici povedano, danes ne bi bil tu, kjer sem, če me starši ne bi telesno kaznovali.”

Kako to veste? Nihče od nas ne ve, kakšni bi bili, če nas starši ne bi nikoli pretepli ali nas ponižali. Koliko ljudi, ki pravijo, da jim to ni nič škodilo, zanika bolečino, ki so jo občutili, ko so odrasli, ki so jih imeli najraje, mislili, da jih lahko podučijo samo tako, da jim zadajo bolečino? Ljudje ponavadi začnejo tepsti otroke, ker so bili sami tepeni kot otroci, vendar pa se, glede na raziskavo, potem pogosto počutijo krive. Kljub temu še naprej tepejo otroke, še posebej, ko ne vedo več, kaj bi še lahko naredili. Nima smisla obtoževati prejšnjih generacij zaradi pretepanja otrok, saj so ravnali v skladu z razširjeno kulturo tistega časa. Toda časi se spreminjajo in družba gre naprej. Za priznanje pravic otrokom so potrebni ukrepi za ukinitve zakonskega in družbenega sprejemanja nasilja nad otroki, tako kot si je družba pred tem prizadevala za odpravo odobravanja nasilja nad ženskami.

“Starši imajo pravico, da otroke vzgajajo, kot se jim zdi prav. Po robu se jim je treba postaviti le v izjemnih primerih, kot je zloraba otroka.”

Človekove pravice ne veljajo le do vrat vašega doma. Otroci imajo enako pravico kot ostali člani družine do zaščite pred udarci, zato vztrajanje pri tem, da naj zakon zaščiti otroke v njihovem domu, ni nič bolj vsiljivo kot vztrajanje pri tem, da naj moški nehajo pretepati svoje žene. Konvencija ZN o otrokovih pravicah je uvedla pojem “starševska odgovornost”, po katerem so otrokove koristi temeljna skrb staršev. Otroci niso lastnina svojih staršev.

“Obstaja velika razlika med pretepanjem otroka in ljubečo klofuto.”

Po zakonu ni nobene razlike! Prvo fizično bolj boli kot drugo, vendar gre v obeh primerih za aktiven proces nasilja in kršenje otrokove pravice do enakopravnega spoštovanja. Ko gre za nasprotovanje nasilju nad ženskami ali ostarelimi, družbe ne postavljajo meja in ne poskušajo upravičiti nikakršnega nasilja. Zakaj bi torej morali to početi, ko gre za otroke? Zavedati se je treba nevarnosti kakršnega koli povezovanja ljubezni s pretepanjem. “Ljubeča klofuta” je največje protislovje, ki si ga lahko zamislimo. Ta navidez nedolžen izraz je tančica, ki lahko zakriva kršenje pravic.

“Svoje otroke tepem samo zato, da se ne poškodujejo.”

Pretepanje ni zaščita! Starši morajo nenehno ščititi otroke s fizičnimi dejanji – še posebej dojenčke in majhne otroke. To je naravni del starševstva. Če se otrok plazi proti ognju ali steče na nevarno cesto, ga starši seveda fizično ustavijo – lahko ga zgrabijo, dvignejo od tal, jim pokažejo in pojasnijo nevarnost. Odbor za otrokove pravice v svojem Splošnem komentarju št. 8 pojasnjuje:

Odbor priznava, da starševstvo in skrb za otroke, posebej dojenčke in majhne otroke, zahteva pogosta fizična dejanja in posege za njihovo zaščito. Takšna dejanja nimajo nič skupnega z namerno ali kaznovavno uporabo sile z namenom povzročiti določeno stopnjo bolečine, nelagodja ali ponižanja. Odrasli poznamo razliko med fizičnim dejanjem, s katerim želimo nekoga zaščititi, in telesnim napadom, s katerim želimo nekoga kaznovati. Nič težje ni razlikovati med enakimi dejanji, ko gre za otroke. Zakonodaja v vseh državah dopušča, eksplicitno ali implicitno, uporabo sile, kadar ne gre za kaznovanje, ampak je potrebna za zaščito ljudi.¹⁵

“Moja vera zahteva uporabo telesnega kaznovanja.”

Verska svoboda ne more biti v nasprotju s človekovimi pravicami. Odbor za otrokove pravice v svojem Splošnem komentarju št. 8 jasno opredeljuje:

Nekateri uporabljajo na veri osnovana opravičila za telesno kaznovanje, s katerimi hočejo povedati, da določene razlage verskih besedil ne samo upravičujejo njegovo uporabo, ampak jo celo zahtevajo. Svoboda verskega prepričanja je zagotovljena vsakomur z Mednarodnim paktom o državljanskih in političnih pravicah (18. čl.), vendar pa mora biti prakticiranje vere ali prepričanja v skladu s spoštovanjem človeškega dostojanstva in telesne nedotakljivosti drugih ljudi. Svoboda prakticiranja vere ali prepričanja se lahko upravičeno omeji, če se s tem zaščiti temeljne pravice in svoboščine drugih ljudi.¹⁶

Prevladujoče mnenje vernikov in celotna družba morata obsojati verske ekstremiste, ki zagovarjajo ritualno pretepanje otrok z različnimi pripomočki. Vodilni verski predstavniki se danes pridružujejo kampanji za odpravo vsakršnega telesnega kaznovanja. Na Svetovni skupščini religij za mir v Kyotu na Japonskem leta 2006 je več kot 800 verskih voditeljev potrdilo “versko zavezanost za boj proti nasilju nad otroki”, ki vlade poziva k sprejemu zakonov v skladu s Konvencijo o otrokovih pravicah in prepovedi vsakršnega nasilja, vključno s telesnim kaznovanjem.

“Kriminalizacija telesnega kaznovanja otrok bo povzročila pregon na tisoče staršev in še več otrok bo v državni oskrbi.”

Cilj ni pošiljanje staršev v zapor. Gre za promocijo pozitivnega starševstva. Iz vedno večjega števila držav, kjer je telesno kaznovanje nezakonito, ni nobenih poročil o povečanem pregonu staršev. S prepovedjo telesnega kaznovanja so države članice izpolnile svoje obveznosti do otrok iz naslova človekovih pravic. Osnovni namen prepovedi je izobraževanje: kot je omenjeno zgoraj, pošiljanje jasnega sporočila v “zasebnost” domov, da pretepanje otroka ni nič bolj sprejemljivo ali zakonito kot pretepanje kogarkoli drugega. Smernice za ravnanje vseh tistih, ki sodelujejo pri varstvu otrok, vključno s policijo in organi pregona, morajo zagotoviti, da se izvrševanje zakona osredotoča na koristi otroka. Pregon in drugi formalni posegi ne bi koristili otrokom, razen če je to edini način, s katerimi jih lahko zaščitimo pred trpljenjem.

“Prepoved fizične kazni bo vodila samo k uporabi še hujših oblik kaznovanja – čustveni zlorabi, poniževanju ali zaklepanju.”

Otroci nimajo pravice samo do zaščite pred telesno kaznijo, ampak tudi do zaščite pred drugimi oblikami krutega ali poniževalnega kaznovanja oziroma ravnanja. Zakonska reforma mora potekati skupaj z ozaveščanjem javnosti in promocijo pozitivnih, nenasilnih odnosov z otroki. Starši želijo, da bodo prva leta njihovih otrok najlepši del njihovega življenja. Starši, ki tepejo svoje otroke, se ob tem ne počutijo dobro – običajno jih mučita žalost in občutek krivde. Zato bi bila večina med njimi hvaležna za nasvet o tem, kako preprečiti in reševati konflikte z njihovimi otroci. Politika pozitivnega starševstva pomaga staršem doseči to, da njihovi otroci razumejo, sprejmejo in spoštujejo pravila (disciplino) brez uporabe kakršnega koli nasilja, fizičnega ali čustvenega. Ko starši prenehajo tepsti in poniževati svoje otroke ter nanje gledajo kot na ljudi s pravicami, kakršne imamo ostali, postane družinsko življenje veliko lepše za vse njene člane.

“Zakaj mora to urejati zakon? Zakaj ne zadošča izobraževanje staršev, s čimer bi jih odvrnili od telesnega kaznovanja?”

Za popolno odpravo je potrebno oboje. To ni stvar izbire: v skladu s človekovimi pravicami morajo imeti otroci danes vsaj enako pravno varstvo kot odrasli – v družini in povsod drugod. Zakon je že sam po sebi močno izobraževalno orodje, seveda pa mora biti zakonska reforma za prepoved telesnega kaznovanja povezana tudi z izobraževanjem staršev in javnosti. Prepoved bo motivirala starše, da preizkusijo pozitivne načine vzgajanja svojih otrok, obenem pa bo motivirala tudi poklicne strokovnjake, politike in medije, da podprejo in zagotovijo potrebno izobraževanje. Svet Evrope je pripravljen pomagati staršem in strokovnim delavcem pri tej zahtevni nalogi.

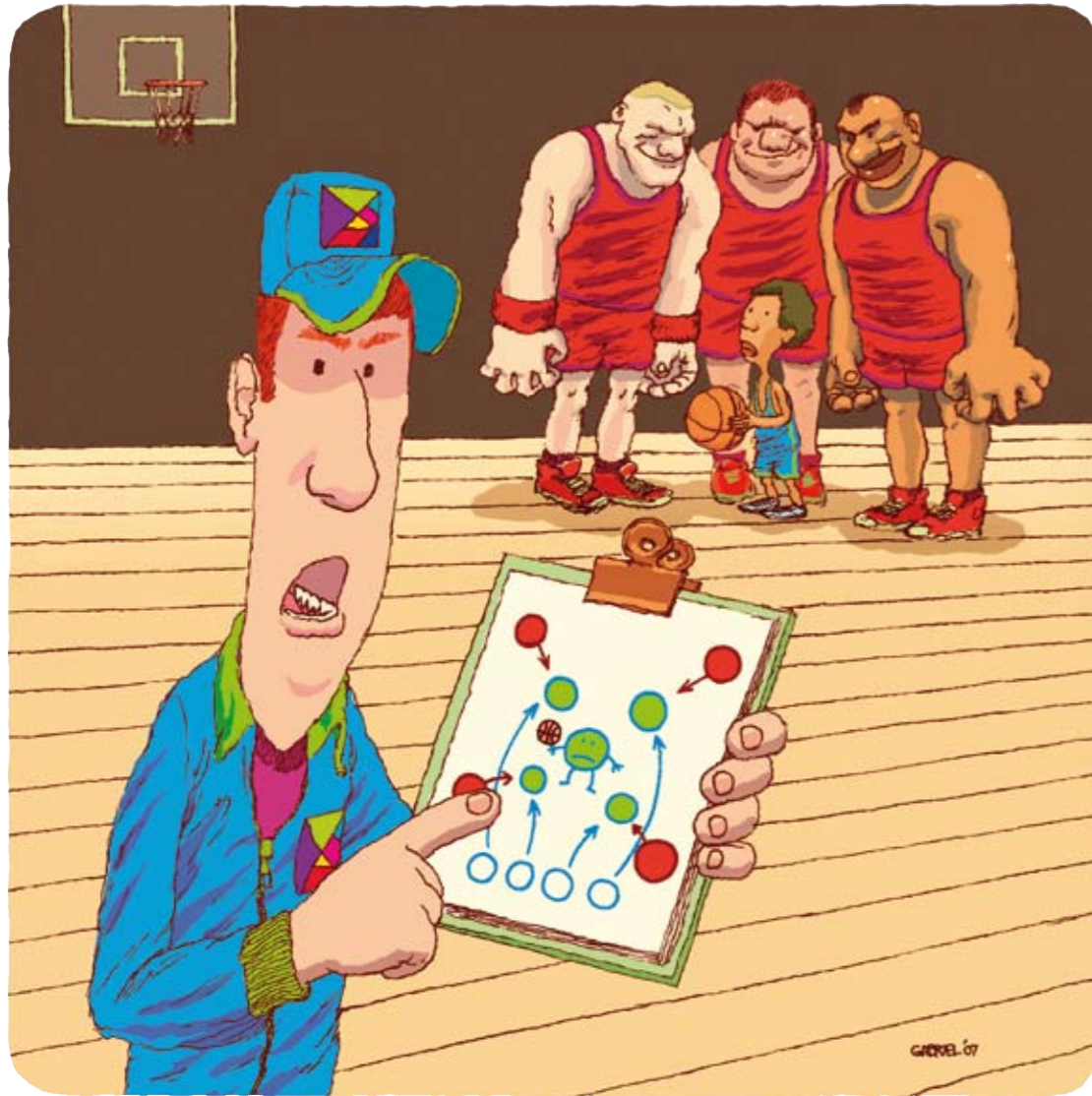

Otroci niso lastnina svojih staršev.

Otroci potrebujejo večjo zaščito, ne manjše.

1. Odbor Združenih narodov za otrokove pravice: Splošni komentar št. 8, 2006, 11.
2. "The right not to be hit, also a children's right", tematski dokument, ki ga je objavil Thomas Hammarberg, komisar za človekove pravice Sveta Evrope, 6. junij 2006. Objavljeno na <http://www.coe.int/children> (speeches, Hammarberg).
3. Evropska komisija za človekove pravice: odločitev o sprejemljivosti, *Seven Individuals v. Sweden*, 1982; pritožba št. 8811/79. Objavljeno na <http://www.echr.coe.int/echr/> (case law, Hudoc).
4. Evropsko sodišče za človekove pravice, *A v. United Kingdom*, 1998. Objavljeno na <http://www.echr.coe.int/echr/>.
5. Svet Evrope: Evropski odbor za socialne pravice, Splošne ugotovitve v zvezi s 7. (10. odstavek) in 17. členom, *Conclusions XV-2*, Zvezek 1, General Introduction, str. 26.
6. Odbor Združenih narodov za otrokove pravice, op. cit., 3. in 21. odstavek
7. Poročilo neodvisnega izvedenca o Študiji Združenih narodov o nasilju nad otroki: Introduction, 1. odstavek. Objavljeno na <http://www.violencestudy.org/IMG/pdf/English.pdf>.
8. Ibid., 1. in 2. odstavek
9. Ibid., 41. odstavek
10. Odbor Združenih narodov za otrokove pravice, op. cit., 34. odstavek.
11. Ibid., 40. in 41. odstavek
12. Založba sveta Evrope, 2007.
13. Pinheiro, Paulo Sérgio, *World Report on Violence against Children*, str. 5. Študija generalnega sekretarja Združenih narodov o nasilju nad otroki, Ženeva, 2006.
14. Gershoff, Elizabeth Thompson, "Corporal punishment by parents and associated child behaviours and experiences: A meta-analytic and theoretical review" v reviji *Psychological Bulletin*, 2002, Zvezek 128, Št. 4, 539-79.
15. Odbor ZN za otrokove pravice, op. cit., 14. odstavek.
16. Ibid., 29. odstavek

Zaščita otrok zahteva strateški pristop.

O Svetu Evrope – organi in institucije

Svet Evrope je bil ustanovljen leta 1949 in je najstarejša vseevropska organizacija za človekove pravice v Evropi. Prizadeva si za razvoj skupnih in demokratičnih načel na osnovi Evropske konvencije o človekovih pravicah in drugih referenčnih besedil o varstvu posameznikov. Za več informacij o državah članicah, zgodovini, organih in institucijah ter tekočih dejavnostih si oglejte njegovo domačo stran: <<http://www.coe.int>>.

“Gradimo Evropo za otroke in z njimi” je celosten program, katerega namen je spodbujanje otrokovih pravic in zaščita otrok pred vsemi oblikami nasilja. Spletna stran programa ponuja informacije o glavnih dejavnostih, dokumentih, pravnih besedilih Sveta Evrope in novice v zvezi s pravicami otrok, vključno z informacijami o vseevropski kampanji proti telesnemu kaznovanju otrok (2008). Obiskovalci imajo dostop do informacij o pravnem položaju telesnega kaznovanja v vseh 47 državah članicah, ki jih redno posodablja članica organizacije Global Initiative to End all Corporal Punishment of Children. Glej: <<http://www.coe.int/children>>.

Odbor ministrov je organ Sveta Evrope, v katerem se sprejemajo odločitve. Sestavljajo ga zunanji ministri vseh držav članic ali njihovi stalni diplomatski predstavniki v Strasbourgu. To je vladno telo, v katerem je mogoče enakopravno razpravljati o stališčih posameznih držav do problemov, s katerimi se srečuje evropska družba, in hkrati tudi skupni forum, na katerem se oblikujejo vseevropski odgovori na take izzive. V sodelovanju s Parlamentarno skupščino je Odbor ministrov varuh temeljnih vrednot Sveta in nenehno nadzoruje, ali države članice ravnajo skladno s prevzetimi obveznostmi. Glej: <<http://www.coe.int/t/cm>>.

Pomembna priporočila Odbora ministrov

- ▶ Priporočilo Rec(2006)19 o politiki za podporo pozitivnega starševstva s pojasnjevalnim poročilom

- ▶ Priporočilo Rec(2005)5 o pravicah otrok, ki živijo v zavodih
- ▶ Priporočilo No. R (93) 2 o zdravstveno-družbenih vidikih zlorabe otroka
- ▶ Priporočilo No. R (90) 2 o družbenih ukrepih v zvezi z nasiljem v družini
- ▶ Priporočilo No. R (85) 4 o nasilju v družini

Vsa priporočila Odbora ministrov so dostopna na spletnih straneh Odbora ali na spletni strani kampanje "Gradimo Evropo za otroke in z njimi" na naslovu <<http://www.coe.int/children>> (key legal texts).

Parlamentarno skupščino sestavljajo člani nacionalnih parlamentov vseh 47. držav članic Sveta Evrope. Sestanejo se štirikrat na leto, da lahko razpravljajo o aktualnih vprašanjih, pozivajo države k sprejetju pobud in dajejo povratno informacijo. Ti izvoljeni parlamentarci sami izbirajo osrednje teme svojih razprav in vlade evropskih držav, ki so v Svetu Evrope zastopane z Odborom ministrov, se morajo odzvati. Glej: <<http://assembly.coe.int>>.

Pomembna priporočila Parlamentarne skupščine

- ▶ Priporočilo 1778 (2007) o otroških žrtvah: izkoreninjenje vseh oblik nasilja, izkoriščanja in zlorabe
- ▶ Priporočilo 1666 (2004) o vseevropski prepovedi telesnega kaznovanja otrok

Vsa priporočila Parlamentarne skupščine so dostopna na spletnih straneh Skupščine ali na spletni strani kampanje "Gradimo Evropo za otroke in z njimi" na naslovu <<http://www.coe.int/children>> (key legal texts).

Komisar za človekove pravice je neodvisna institucija znotraj Sveta Evrope. Naloge komisarja so ozaveščanje in uveljavljanje spoštovanja človekovih pravic v državah članicah. Komisar sodeluje s številnimi mednarodnimi in državnimi institucijami ter mehanizmi spremljanja varstva človekovih pravic. Med najpomembnejšimi medvladnimi partnerji Komisarja so Združeni narodi in njegove specializirane agencije, Evropska unija in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi. Komisar tesno sodeluje tudi z vodilnimi nevladnimi organizacijami za človekove pravice, univerzami in ustvarjalnimi skupinami. Glej: <<http://www.coe.int/t/commissioner>>.

Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (CETS No. 005), poznana tudi s krajšim imenom, **Evropska konvencija o človekovih pravicah** (EKČP), je začela veljati septembra 1953. EKČP določa civilne in politične pravice in svoboščine, ki so temelj človekovih pravic v Evropi. V nasprotju s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah EKČP ne vsebuje nobenih posebnih določb v zvezi z otroki in mladino, čeprav se nekatere pravice, kot je pravica do izobrazbe, nanašajo predvsem na otroke. Kakorkoli že, 1. člen Konvencije določa, da države "priznavajo" – in ne "se zavezujejo, da bodo priznavale", kot je to zapisano v večini mednarodnih pogodb – "vsakomur pravice in svoboščine", ki so opredeljene v Konvenciji. Otroci so torej upravičeni do varstva njihovih človekovih pravic. K spoštovanju Konvencije so zavezane vse države članice Sveta Evrope. Dostopna je prek Urada za mednarodne pogodbe (Treaty Office) s pomočjo zgoraj navedene številke pogodbe v zbirki evropskih pogodb Sveta Evrope (CETS). Glej: <<http://conventions.coe.int/>>.

Evropsko sodišče za človekove pravice je bilo ustanovljeno leta 1959. Sodišče ima vlogo nadzornega mehanizma in je bilo ustanovljeno na podlagi Evropske konvencije o človekovih pravicah, da bi zagotovilo izpolnjevanje obveznosti držav po tej Konvenciji. Število sodnikov je enako številu držav pogodbenic te Konvencije – 47. Sodniki na sodišču delujejo v svojem imenu in niso odgovorni nobeni državi. 34. člen določa, da lahko Sodišče sprejme zahteve za obravnavo "od katerekoli osebe", ki meni, da je žrtev kršitev pravic, priznanih s Konvencijo. Ni razlikovanja med moškimi in ženskami, tujci ali državljani, odraslimi in mladoletnimi osebami: tako se lahko nepolnoleten otrok obrne neposredno na Evropsko sodišče za človekove pravice. Sodišče je sprejelo pomembne odločitve glede nasilja nad otroki, vključno s telesnim kaznovanjem. Izbor sodnih praks v zvezi s pravicami otrok je na voljo na zgoraj navedeni spletni strani "Gradimo

Evropo za otroke in z njimi", vse odločbe in rzsodbe pa so dostopne v spletni podatkovni bazi Sodišča, Hudoc. Zaslisanja je mogoče spremljati prek spleta. Za vse informacije o zgodovini in organizaciji Sodišča, obravnavi sodnih primerov in sodni praksi glej: <<http://www.echr.coe.int>>

Evropska socialna listina (1961, CETS Št. 035) in **spremenjena Evropska socialna listina** (1996, CETS Št. 163) zagotavljata ekonomske in socialne človekove pravice in dopolnjujeta EKČP. Številne pravice, ki jih zagotavljata obe Listini, veljajo tudi za otroke, v več primerih pa zagotavljajo njihove pravice od rojstva do odraslosti. Spremenjena Listina vsebuje določbe, ki se nanašajo posebej na otroke in jih ščitijo kot družinske člane. Listini sta dostopni prek strani Urada za mednarodne pogodbe (Treaty Office) s pomočjo zgoraj navedenih številc CETS. Glej: <<http://conventions.coe.int/>>.

Evropski odbor za socialne pravice (The European Committee of Social Rights – EOSP) nadzira skladnost zakonodaje in prakse z Evropsko socialno listino in spremenjeno Evropsko socialno listino. Sprejema sklepe glede na nacionalna poročila in odločitve v zvezi s kolektivnimi pritožbami. Od sprejetja protokola iz leta 1995 lahko kolektivne pritožbe pri EOSP vložijo določene mednarodne organizacije delodajalcev in sindikati, nekatere nevladne organizacije ter organizacije delodajalcev in sindikati v določeni državi. Postopek kolektivnih pritožb je še posebej učinkovit pri varstvu pravic otrok, saj se lahko vložijo tudi pritožbe v njihovem imenu. Za več informacij o EOSP obiščite njegovo spletno stran prek domače strani Sveta Evrope <<http://www.coe.int/>> (human rights).

O Združenih narodih

Združeni narodi (ZN) so bili ustanovljeni leta 1945. Njegove članice so skoraj vse priznane države sveta. Od sprejetja Splošne deklaracije človekovih pravic leta 1948 so Združeni narodi sestavili več kot 60 mednarodnih pogodb, ki obravnavajo vprašanja, kot so suženjstvo, delovanje sodnega sistema, genocid, status beguncev in manjšin ter človekove pravice. Vse te pogodbe temeljijo na načelih nediskriminacije, enakosti in priznavanja

dostojanstva vsakemu posamezniku, s čimer jasno potrjujejo, da veljajo za vsakogar, tudi za otroke. Otroci so torej upravičeni do pravic in zaščite, ki jih zagotavljajo Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah in vse druge pogodbe, ki obravnavajo človekove pravice.

Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah je prva pravno obvezujoča listina, ki zajema celoten sklop človekovih pravic za otroke – politične, civilne, socialne, kulturne in ekonomske. Štiri glavna načela konvencije so prepoved razlikovanja; predanost koristim otroka; pravica do življenja, preživetja in razvoja ter spoštovanje otrokovih stališč. Vse pravice, opredeljene v konvenciji, so povezane s človeškim dostojanstvom in skladnim razvojem vsakega otroka. Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah je največkrat ratificirana obstoječa mednarodna pogodba, pogosto pa velja tudi za največkrat kršeno pogodbo.

Odbor Združenih narodov za otrokove pravice (The United Nations Committee on the Rights of the Child – OOP) je telo, ki ga sestavlja 18 neodvisnih izvedencev, in ki nadzira, če države članice izpolnjujejo obveznosti, zapisane v Konvenciji Združenih narodov o otrokovih pravicah. Odbor objavlja svojo razlago določb konvencije v obliki splošnih komentarjev o tematskih vprašanjih, sprejema sklepne ugotovitve in odločitve v obliki priporočil ter letno organizira dan za razpravo, ki naj spodbudi globlje razumevanje konvencije in njenih določil.

Študija generalnega sekretarja Združenih narodov o nasilju nad otroki predstavlja splošno prizadevanje za natančen prikaz narave, obsega in vzrokov za nasilje nad otroci ter za oblikovanje jasnih priporočil glede ukrepov za preprečitev tovrstnega nasilja in glede odzivanja nanj. Glej: <<http://www.violencestudy.org>>.

O ukrepih vladnih in nevladnih organizacij

Do oktobra 2007 je sedemnajst držav članic Sveta Evrope spremenilo svojo zakonodajo in prepovedalo vsakršno telesno kaznovanje otrok. Te države so: Avstrija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Danska, Finska, Nemčija, Grčija, Madžarska, Islandija, Latvija, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Romunija, Švedska in Ukrajina.

Številne od teh vlad so sprožile kampanje za informiranje in ozaveščanje, da bi javnost odvrnile od tega močno razširjenega načina discipliniranja in ljudi pripravile do tega, da sprejmejo novo zakonodajo. Odločilni delež so prispevali nevladne organizacije (NVO), ombudsman za otroke, vlade in mnogi drugi. Nekatero državo so celo vzpostavile telefonske linije za pomoč staršem in otrokom. Obstaja tudi veliko stalnih aktivnosti in kampanj, katerih namen je sprememba zakonodaje, mnenj in vedenja v državah, kjer je telesno kaznovanje še vedno zakonito. Rezultat tega je veliko izobraževalnega gradiva za starše in otroke ter za vse strokovnjake, ki delajo z otroki, ne glede na pravni status telesnega kaznovanja v določeni državi.

Spletna stran kampanje "Gradimo Evropo za otroke in z njimi" vas vabi, da raziščete dokumente, ki so na voljo v vaši državi in izven njenih meja. Za izhodišče lahko uporabite spodaj navedene partnerje Sveta Evrope. Če boste pri iskanju po njihovih straneh uporabili ključno besedno zvezo "corporal punishment" (telesno kaznovanje), boste dobili veliko gradiva iz vseh koncev sveta – stališča, kampanje, pakete gradiva za delavce v vzgoji, komplete pripomočkov, statistične podatke, informacije o pozitivnem starševstvu in discipliniranju brez nasilja itd. Našli boste tudi koristne povezave na druge spletne strani.

Informacijska mreža za otrokove pravice (The Child Rights Information Network – IMOP) je svetovna mreža, ki širi informacije o Konvenciji ZN o otrokovih pravicah in o otrokovih pravicah med nevladnimi organizacijami, agencijami Združenih narodov, medvladnimi organizacijami, izobraževalnimi ustanovami in drugimi izvedenci za otrokove pravice. Glej: <<http://www.crin.org>>.

Evropska mreža ombudsmenov za otroke (The European Network of Ombudspersons for Children – ENOC) je nepridobitno združenje neodvisnih ustanov za varovanje pravic otrok. Njeni cilji so spodbujanje uresničevanja Konvencije ZN o otrokovih pravicah v največji možni meri, podpiranje kolektivnega lobiranja za pravice otrok, širjenje informacij, pristopov in strategij ter promoviranje neodvisnih uradov za otroke. Glej: <<http://www.ombudsnet.org/enoc>>

Globalna pobuda za ukinitve vsakršnega telesnega kaznovanja otrok (Global Initiative to End all Corporal Punishment of Children) je NVO, ki posreduje informacije o pomembnih standardih v zvezi s človekovimi pravicami, ključnih sodbah, svetovnemu napredku pri ukinitvi, raziskavah in povezavah do gradiva o pozitivnih odnosih z otroki brez nasilja. Razvila je tudi spletne vire informacij o discipliniranju brez telesnega kaznovanja za starše in učitelje. Glej: <<http://www.endcorporalpunishment.org>>.

Rešite otroke (Save the Children) je neodvisna svetovna organizacija, ki si prizadeva za dolgoročno spremembo in izboljšanje življenja otrok. Deluje v več kot 120. državah in spodbuja svoje zagovornike, naj pritiskajo na nosilce odločanja in oblikovalce javnega mnenja ter jih tako pripravijo do tega, da bodo spremenili politiko in prakse, tako na lokalni kot na svetovni ravni, in s tem zagotovili uresničevanje pravic otrok. Save the Children si prizadeva za ukinitve telesnega kaznovanja v številnih državah in je razvila zelo koristno gradivo za kampanje. Glej: <<http://www.savethechildren.net>>

The National Society for the Prevention of Cruelty to Children (NSPCC) je dobrodela družba za preprečevanje krutega ravnanja z otroki, ki je bila ustanovljena leta 1884 in ima sedež v Veliki Britaniji. Njene glavne vrednote temeljijo na Konvenciji Združenih narodov o otrokovih pravicah, njen cilj pa je s pomočjo telefonskih linij za pomoč, s pomočjo bčutljivim družinam, kampanjami za zakonodajne spremembe in ozaveščanjem o

zlorabi, odpraviti vsa kruta dejanja, ki so jim izpostavljeni otroci. NSPCC je vodila odlične kampanje proti zlorabi otrok in objavlja revijo za starše "Your Family". Glej: <http://www.nspcc.org.uk>

Izbrane tiskane publikacije

Daly, Mary (ured.), *Parenting in contemporary Europe – a positive approach*: Založba Sveta Evrope, Strasbourg, 2007.

Gershoff, Elizabeth Thompson, "Corporal punishment by parents and associated child behaviours and experiences: A meta-analytic and theoretical review", v reviji *Psychological Bulletin*, 2002, Zvezek št. 128, Št. 4, 539-79.

Eliminating corporal punishment – a human rights imperative for Europe's children, druga revidirana izdaja: Založba Sveta Evrope, Strasbourg, 2007.

Hindberg, Barbro, *Ending corporal punishment: Swedish experience of efforts to prevent all forms of violence against children – and the results*: Ministrstvo za zdravje in socialne zadeve ter Ministrstvo za zunanje zadeve, Švedska, 2001.

Ending legalised violence against children – Global report 2007: Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2007.

Goicoechea, Pepa Horno, *Love, power and violence – a comparative analysis of physical and humiliating punishment patterns*: Save the Children Španija, 2005.

Harper, Kate, et al., *Ending physical and humiliating punishment of children – Manual for Action*: Save the Children Švedska in Mednarodna zveza organizacij Save the Children, 2005.

Hart, Stuart (ured.), *Eliminating corporal punishment – the way forward to constructive child discipline*: Unesco, Francija, 2005.

Implementation handbook for the Convention on the Rights of the Child, popravljena 2. izdaja (vključuje podrobno analizo sodne prakse Odbora za otrokove pravice (v pripravi je tretja izdaja)): Unicef, 2002

Views on positive parenting and non-violent upbringing: Založba Sveta Evrope, Strasbourg, 2007.

Pinheiro, Paulo Sérgio, *World Report on Violence against Children*; podrobnejša publikacija zgoraj omenjenega poročila o Študiji ZN; vsebuje študije primerov, najboljše prakse in priporočila: Študija generalnega sekretarja Združenih narodov, Založba Združenih narodov, Ženeva, 2006.

Willow, Carolyne; Hyder, Tina: *It hurts you inside – children talking about smacking*: National Children's Bureau in Save the Children, London, 1998.

Odprava telesnega kaznovanja otrok

Vprašanja in odgovori

Zakaj je potrebno z zakonom prepovedati pretepanje otrok iz disciplinskih razlogov? Ali ima država pravico, da posega v način vzgoje otrok? Kako lahko spremenimo javno mnenje v prid pozitivnega starševstva in nenasilne vzgoje? Na ta in številna druga vprašanja odgovarja knjižica *Odprava telesnega kaznovanja otrok – vprašanja in odgovori*, ki je namenjena staršem, oblikovalcem politik, odvetnikom, zastopnikom otrok in drugim osebam, ki delajo z otroki, ter vsem, ki jim je zaupana skrb za njihovo blaginjo.

Knjižica, ki je razdeljena na štiri glavne dele: določa pojem telesnega kaznovanja otrok; navaja razloge, temelječe na mednarodnem pravu, zakaj je treba odpraviti telesno kaznovanje; razlaga, kako to prepoved lahko dosežemo in nazadnje razbije nekatere splošne mite in strahove, ki jih spremlja to vprašanje. Telesno kaznovanje otrok je nasilno dejanje, ki krši človekove pravice otrok. Pravna obveznost vseh narodov v Evropi je, da se pridružijo 17. evropskim narodom, ki so že uvedli popolno prepoved telesnega kaznovanja otrok.

www.coe.int/children